

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen

ÖVERSVÄMNINGSGRUPPEN FÖR TOBY-LAIHELA ÅS AVRINNINGSSOMRÅDE LAIHIANJOEN VESISTÖALUEEN TULVARYHMÄ

Tid / Aika: 12.9.2012 kl./klo 12:00-14:00
Plats / Paikka: Seinäjoki Areena, möteslokal/kokoustila 70B

Närvarande / Läsnä:

Olav Jern	Österbottens förbund / Pohjanmaan liitto
Kim Klemola	ELY i Södra Österbotten / Etelä-Pohjanmaan ELY
Suvi Saarniaho-Uitto	ELY i Södra Österbotten / Etelä-Pohjanmaan ELY
John Öst	ELY i Södra Österbotten / Etelä-Pohjanmaan ELY
Anna Annila	Laihela kommun / Laihian kunta
Helena Granlund	Korsholms kommun / Mustasaaren kunta
Markku Litmanen	Vasa stad / Vaasan kaupunki
Emma Pitkäjärvi	Vasa stad / Vaasan kaupunki

PROTOKOLL / PÖYTÄKIRJA

1. Öppnandet av mötet och konstaterande av mötesdeltagare / Kokouksen avaus ja kokousedustajien toteaminen

Olav Jern öppnade mötet och hälsade alla välkomna till mötet. Som mötets ordförande fungerar Olav Jern och som sekreterare Suvi Saarniaho-Uitto. Mötesdeltagarna konstaterades.

Olav Jern avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleeksi kokoukseen. Kokouksen puheenjohtajana toimii Olav Jern ja sihteerinä Suvi Saarniaho-Uitto. Todettiin kokouksen osallistujat.

2. Föregående mötes protokoll / Edellisen kokouksen muistio

Föregående mötes protokoll godkändes.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Godkännande av föredragningslistan / Asialistan hyväksyminen

Föredragningslistan godkändes. Det beslöts att ordningen i föredragningslistan ändras så att de preliminära målen för hanteringen av översvänningsrisker behandlas sist, eftersom det är mötetets huvudtema, övriga ärenden går igenom i snabb takt.

Hyväksyttiin asialista. Päätettiin, että asialistan järjestyttä muutetaan siten, että tulvariskien hallinnan alustavat tavoitteet käsitellään viimeisenä ja sen ollessa kokouksen pääaihe, muut kokousasiat käsitellään pikaisella aikataululla.

4. Översvänningsgruppens verksamhetssätt / Tulvaryhmän toimintatavat

Suvi Saarniaho-Uitto presenterade verksamhetssätten för Toby-Laihela ås översvänningsgrupp och de ändringar som har gjorts på dessa efter förra mötet. I verksamhetssätten tillades ett omnämmande om beaktande av vattenvårdsplaneringen i hanteringsplanen för översvänningsrisker (punkt 2), medlemmarnas och suppleanternas namn (punkt 4) samt en skild punkt som gäller informering och internetsidor (punkt 8). Verksamhetssätten för översvänningsgruppen godkändes. Internetsidorna för översvänningsgrupperna har gjorts, men inget mötesmaterial har förts dit ännu. Man kom överens om att S. Saarniaho-Uitto skickar ett meddelande om översvänningsgruppernas internetsidor per e-post.

Suvi Saarniaho-Uitto esitteli Laihianjoen tulvaryhmän toimintatavat ja siihen viime kokouksen jälkeen tehdyt muutokset. Toimintatapoihin lisättiin maininta vesienhoidon suunnittelun huomioonottamisesta tulvariskienhallinnan suunnittelussa (kohta 3), jäsenten ja varajäsenten nimet (kohta 4) sekä erillinen kappale koskien tiedottamista ja tulvaryhmän verkkosivuja (kohta 8). Tulvaryhmän toimintatavat hyväksyttiin. Tulvaryhmien nettisivut on tehty, mutta kokousmateriaaleja sinne ei ole vielä viety. Sovittiin, että S. Saarniaho-Uitto lähettää erillisen sähköpostin tulvaryhmien nettisivuista.

5. Läget för översvänningskarteringen vid Toby-Laihela å / Tulvakartoitusten tilanne Laihianjoella

S. Saarniaho-Uitto berättade kort att ELY i Södra Österbotten påbörjade arbetet för att kartlägga översvänningsriskobjekt på området med betydande översvänningsrisk i Toby-Laihela å. Vid översvänningskarteringen anger man ogynnsamma följder vid översvämningar och beskriver risker för människor, byggnader, miljön, infrastruktur och ekonomin som orsakas av eventuella översvämningar. Om detta har man varit i kontakt med Laihela och Korsholms kommuner samt övriga intressegrupper (bl.a. el- och telebolag). Kim Klemola berättade att konsulten som bäst håller på att utarbeta en karta över översvänningshotade områden. Kartor över översvänningshotade områden visar hur stora områden eventuella framtida översvämningar kommer att täcka samt vattendjup. Efter att den har färdigställts fortsätts översvänningskarteringen på hösten och avsikten är att få karteringen färdig före årsskiftet.

S. Saarniaho-Uitto kertoi lyhyesti, että Etelä-Pohjanmaan ELYssä aloitettiin kesällä tulvariski-kohteiden kartoittaminen Laihianjoen merkittävältä tulvariskialueelta. Tulvariskikartoituksessa osoitetaan tulviin liittyvät vahingolliset seuraukset ja esitetään tulvista aiheutuvat riskit mm. ihmisille, rakennuksille, ympäristölle, infrastruktuurille ja taloudelle. Laihianjoen ja Mustasaaren kuntiin sekä muihin sidosryhmätahoihin (mm. sähkö- ja puhelin-yhtiöt) on oltu asian tiimoilta yhteydessä. Kim Klemola kertoi, että tulvavaarakartta on parhaillaan työn alla konsultilla. Tulvavaarakartat kuvaavat tulvan peittävyuden ja vesisyvyyden. Sen valmistuttua tulvariskikartoitusta jatketaan syksyn aikana ja tavoitteena on saada kartoitus valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

6. Preliminära målsättningar för hantering av översvämningsriskerna vid Toby-Laihela å / Laihianjoen tulvariskien hallinnan alustavat tavoitteet

S. Saarniaho-Uitto presenterade utkastet till de preliminära mål för hantering av översvämningsrisker (11.9.2012), som delades ut i mötet. När man diskuterade om målsättningar, behandlade man samtidigt sådana eventuella åtgärder, som målen i praktiken kunde innehålla. Översvämningsgruppen diskuterade om de mål som skall ställas upp för områden med betydande översvämningsrisk och enligt diskussionen kom fram följande:

1. Permanent bosättning på området som läggs under flödesvatten vid en sällsynt översvämning (1 %; 1/100 a) är skyddad mot översvämningar eller man har förberetts sig inför översvämningar så att människornas hälsa och säkerhet inte utsätts för fara
 - Det primära målet är att människors hälsa och säkerhet inte utsätts för fara
 - I handlingen tilläggs noggranna uppgifter om invånarantalen.
 - Att varna invånarna, vad är tillräcklig varningstid?
 - Översvämningar som orsakas av stört regn, är svåra att förutspå, vilket gör varningen mera utmanande
 - Att sprida information om översvämningar till invånarna som bor på översvämningsområdet är mycket viktigt, invånarna bör veta på vilket sätt och när de ska agera
 - Samarbetet mellan landskapsförbunden, kommunerna och ELY-centralen angående planläggning är viktigt
2. På området som läggs under flödesvatten vid en extremt sällsynt översvämning (0,4 %; 1/250 a) finns inga svårevakuerade objekt eller objekt har skyddats och evakueringsvägar säkrats
 - På översvämningsområdet ligger bl.a. daghem och skolor, uppgifter om enstaka objekt granskas vid karteringen
 - Man diskuterade om vilka objekt är svårt att evakuera och borde man prioritera dem på något sätt, t.ex. sjukhus vs. skolor
 - Betydelse av ett kortvarigt avbrott i eldistribution för specialobjekt borde kanske ta i beaktelse
3. På översvämningsområdet finns inga vattentäkter och risken för att hushållsvatten förorenas är liten
 - Viktigt att säkra tillgången på hushållsvatten
 - Väsentligt att identifiera infrastruktur för vattentjänster, uppgifter om enstaka objekt borde granskas vid karteringen (t.ex. vid sommaröversvämningen år 2004 i Vörå å orsakade flytgödsellager förorening av dricksvatten)
 - När man bygger avloppsvattenledningar el. någon annan infrastruktur för vattentjänster, bör man förbereda sig för eventuella översvämningar
4. Inga avbrott i distribution av hushållsvatten, el och värme vid en extremt sällsynt översvämning (0,4 %; 1/250 a)
 - Vid en översvämningsituation är det osäkert om vattenförsörjning fungerar samt eldistributionen kan avbrytas
 - Bl.a. fjärrvärmeverket i Laihela ligger på området med betydande översvämningsrisk
 - Data- och telekommunikationsförbindelser, risker bör utredas, man funderade på hurdan betydelse dessa har för att informationsspridning lyckas vid en översvämningsituation
5. De betydande trafik- och flygförbindelserna bryts inte vid en extremt sällsynt översvämning (0,4 %; 1/250 a)
 - Bl. a. räddningsverket ligger på området med betydande översvämningsrisk, en översvämningsituation kan utgöra en risk för verksamheten på Vasa flygfält och vägförbindelserna i åns nedre lopp kan gå av bl.a. motorvägen
 - Man borde tillförsäkra att för räddningsväsendet ytterst viktiga trafikförbindelser är trafikbara vid en översvämningsituation (t.ex. till räddningsstationen)
 - När man bygger nya viktiga trafikleder, bör man ta hänsyn till översvämningar, översvämningsproblem skall inte förvärras (t.ex. man bör tillförsäkra att en väg inte får dämna upp vatten så att det medför svåra lokala översvämningsproblem)
 - Det är inte enkelt att identifiera risken, ibland är det svårt att förutspå hur flödesvatten rinner

- Vid riskidentifiering är samarbetet mellan olika intressegrupper viktigt, när man bedömer betydande trafikförbindelser, möjligheter till omvägar eller risken för järnvägförbindelser. Samarbetsparter bl.a. räddningsverken och Finavia
 - Det utreds om representanten för Finavia har möjligheten att delta i översvämningens verksamhet
6. En extremt sällsynt översvämning (0.4%; 1/250a) orsakar inte några miljöskador som inte går att återställa
- På området med betydande översvämningensrisk finns enstaka produktionsanläggningar för industri och avloppsreningsverk som kan orsaka miljöskador, om det blir fel i funktion
 - Gruppen fick ingen klar bild av hurdan en eventuell risk kunde vara
 - Man konstaterade att i fortsättningen är det viktigt att sträva efter det att nya objekt åtminstone inte uppkommer på området
 - Målet kan begrundas ännu noggrannare utgående från de uppgifter som man får vid översvämningsskarteringen
7. En extremt sällsynt översvämning (0.4%; 1/250a) orsakar inga oersättliga ogynnsamma följder för kulturarvet
- På området med betydande översvämningensrisk finns byggda kulturmiljöer av riksintresse (museiverket har noggrannare uppgifter)
 - Det är dock inte fråga om s.k. enastående kulturarv, målet begrundas noggrannare utgående från de uppgifter som man får vid översvämningsskarteringen

Ytterligare diskuterade man om de målen som gäller hela avrinningsområdet:

Planläggning och styrning av byggande

- Översvämningensrisker minskas genom planering av markanvändningen och planläggningen. Förutom att översvämningensrisker tas i beaktande i landskaps-, detalj- och generalplaner bör de även beaktas i kommunernas byggnadsordningar. Med hjälp av kommunernas byggnadsordning styrs bygghöjder på glesbebyggda områden.
- De lägsta rekommenderade bygghöjderna tas i beaktande i planläggningen samt när man beviljar bygglov.

Lagring av flödesvatten och översvämningsskyddsåtgärder

- Lagringsutrymmet för flödesvatten ökas på avrinningsområdet (inkl. Nälkäjärvi projekt)
- Översvämningsskyddsprojektet för Toby å och Solf å förverkligas före slutet av år 2015
- Översvämningsskyddsåtgärder för Laihela centrumområdet planeras och de skall förverkligas före år 2020
- När man tänker över översvämningsskyddsåtgärder, kan det finnas skäl att utreda skydd för några enstaka objekt

Informerings-, förberednings- och räddningsväsende

- De människor som bor eller utövar sina ärenden på det översvämningensshotade området är medvetna om översvämningensrisk och dess sannolikhet och kan självständigt skydda sin egendom och förbereda sig på översvämningenssituationen
- För att förbereda sig på översvämningar på områden med betydande översvämningensrisk utarbetas behövliga räddningsplaner
- Myndigheter och medborgare informeras om översvämningenssituationen i realtid samt system för att förutse översvämningar och varna för dem utvecklas

S. Saarniaho-Uitto esitteli kokouksessa jaetun luonnoksen (11.9.2012) Laihianjoen tulvariskien hallinnan alustavista tavoitteista. Tavoitteista keskusteltaessa käsiteltiin samalla mahdollisia toimenpiteitä, joita tavoitteet saattaisivat käytännössä pitää sisällään. Merkittävälle tulvariski-alueelle asetettavista tavoitteista keskusteltiin ryhmässä seuraavaa:

1. Harvinaisen tulvan (1%;1/100 a) peittämällä alueella sijaitseva vakituinen asutus on suojattu tulvilta tai tulviin on varauduttu siten, ettei ihmisten terveys ja turvallisuus vaarannu
 - Ihmisten terveyden ja turvallisuuden takaaminen on ensisijainen tavoite
 - Lisätään asiakirjaan tarkat tiedot asukasmääristä.

- Asukkaiden varoittaminen, mikä on riittävä varoitusaika?
 - Rankkasadetulvia on vaikea ennustaa, jolloin varoittaminen haasteellisempaa
 - Tiedottaminen tulvistä tulva-alueella asuville on todella tärkeää, asukkaiden on tiedettävä miten ja milloin toimia
 - Maakunnan liittojen, kuntien ja ELY-keskuksen yhteistyö kaavoituksessa on tärkeää
2. Erittäin harvinaisen tulvan (0,4%; 1/250 a) peittämällä alueella ei sijaitse vaikeasti evakuoitavia kohteita tai kohteet on suojattu ja evakuointiyhteydet varmistettu
- Tulva-alueella sijaitsee mm. päiväkotia ja kouluja, yksittäiset kohdetiedot tarkistetaan kartoituksissa
 - Keskusteltiin siitä, mitkä ovat vaikeasti evakuoitavia kohteita ja tulisiko niitä priorisoida jontekin esim. sairaala vs. koulu
 - Hetkellisen sähkökatkon merkitys erityiskohteille voisi olla huomioitava seikka
3. Tulva-alueella ei vedenottoa ja talousveden pilaantumisen riski pieni
- Talousveden saannin turvaaminen on tärkeää
 - Vesihuollon infrastruktuurin tunnistaminen oleellista, yksittäiset kohdetiedot olisi tarkistettava kartoituksissa (esim. vuoden 2004 kesätulvassa Vöyrinjoella lietalantat aiheuttivat juomaveden pilaantumista)
 - Viemäriinjoja tai muuta vesihuoltoinfrastruktuuria rakennettaessa on varauduttava tulviin
4. Sähkön-, lämmön- ja vedenjakelu ei keskeydy erittäin harvinaisella tulvalla (0,4%; 1/250 a)
- Tulvatilanteessa vesihuollon toimivuus on epävarmaa ja sähkönjakelu saattaa keskeytyä
 - Merkittävällä tulvariskialueella sijaitsee mm. Laihian kaukolämpölaitos
 - Tietoliikenne- ja puhelin-yhteydet, riskit on selvitettävä, pohdittiin, mikä merkitys näillä on tulva-aikaisen tiedonkulun onnistumiseen
5. Merkittävät liikenneyhteydet eivät katkea erittäin harvinaisella tulvalla (0,4%; 1/250 a)
- Merkittävällä tulvariskialueella sijaitsee mm. pelastuslaitos. Tulvatilanteessa Vaasan lentokentän toiminta saattaa vaarantua ja tieyhteydet joen alaosalla katketa mm. moottoritie.
 - Tulisi varmistaa, että pelastustoiminnan kannalta erittäin tärkeät tieyhteydet olisivat liikennöitävissä tulva-aikana (esim. kulku pelastusasemalle)
 - Uusia merkittäviä liikenneyhteyksiä rakennettaessa on otettava tulvat huomioon, ei pahenneta tulvaongelmia (esim. varmistetaan, että tie ei aiheuta padotuksen kautta vaikeita alueellisia tulvaongelmia)
 - Riskin tunnistaminen ei yksiselitteistä, tulvavesien kulkeutumista joskus vaikea ennustaa
 - Riskien tunnistamisessa sidosryhmäyhteistyö tärkeää, kun tunnistetaan merkittäviä tieyhteyksiä, kiertotiemahdollisuuksia tai arvioidaan riskiä rautatieyhteyksille. Yhteistyötahoina mm. pelastuslaitokset ja Finavia.
 - Selvitetään Finavian edustajan mahdollisuutta osallistua tulvaryhmän toimintaan
6. Erittäin harvinaisesta tulvasta (0,4%; 1/250a) ei aiheudu palautumatonta vahingollista seurausta ympäristölle
- Merkittävällä tulvariskialueella yksittäisiä teollisuuden tuotantolaitoksia ja jätevedenpuhdistamoita, joiden toiminnan häiriintyessä voi aiheutua ympäristölle haittaa
 - Ryhmässä ei muodostunut selkeää kuvaa riskin luonteesta
 - Todettiin kuitenkin, että on tärkeää jatkossa pyrkiä siihen, että ainakaan uusia riskikohteita ei alueelle syntyisi
 - Tavoitetta voidaan miettiä vielä tarkemmin tulvakartoituksesta saatujen tietojen pohjalta
7. Erittäin harvinaisesta tulvasta (0,4%; 1/250a) ei aiheudu korjaamatonta vahingollista seurausta kulttuuriperinnölle
- Merkittävällä tulvariskialueella sijaitsee valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita (Museovirastolla tarkemmat tiedot)
 - Kyseessä ei ole kuitenkaan ns. ainutkertainen kulttuuriperintö, tavoitetta mietitään tarkemmin tulvakartoituksesta saatujen tietojen pohjalta

Lisäksi keskusteltiin koko vesistöaluetta koskevista tavoitteista:

Kaavoitus ja rakentamisen ohjaus

- Alueiden käytön suunnittelulla ja kaavoituksella vähennetään tulvariskejä. Maakunta-, asema- ja yleiskaavojen lisäksi myös kuntien rakentamisjärjestyksissä on tulvat huomioitava. Kuntien rakentamisjärjestyksellä ohjataan rakentamiskorkeuksia haja-asutusalueilla.
- Kaavoituksessa ja rakennuslupia myönnettäessä otetaan huomioon alimmat suositeltavat rakentamiskorkeudet

Veden varastointi ja tulvasuojelutoimenpiteet

- Lisätään veden varastointitilavuutta valuma-alueella (sis. Nälkäjärven hankkeen)
- Toteutetaan Tuovilanjoen ja Sulvanjoen tulvasuojeluhanke vuoden 2015 loppuun mennessä
- Suunnitellaan Laihian keskusta-alueen tulvasuojelutoimenpiteet ja toteutetaan ne vuoteen 2020 mennessä
- Tulvasuojelutoimenpiteitä mietittäessä voi olla tarpeen selvittää joidenkin yksittäisten kohteiden suojaamista.

Tiedotus, varautuminen ja pelastustoimi

- Tulvavaara-alueella asuvat ja asioivat ihmiset ovat tietoisia tulvavaarasta ja sen todennäköisyydestä ja osaavat suojata omaisuuttaan sekä varautua tulvatilanteeseen omatoimisesti
- Laaditaan tarvittavat pelastustoimen suunnitelmat tulviin varautumiseksi merkittävällä tulvariskialueella
- Ylläpidetään ajantasaista tulvatilannekuvaa viranomaisille ja kansalaisille sekä kehitetään tulvaennuste- ja varoitusjärjestelmiä

7. Övriga ärenden / Muut asiat

Det kom inte fram några övriga ärenden i mötet.

Kokouksessa ei noussut esille muita asioita.

8. Nästa möte / Seuraava kokous

Översvämningsgruppen för Toby-Laihela å sammanträder den tredje gången **fredag 23.11. kl. 9** (Vasa, Österbottens förbund). Då ska de preliminära målen för hanteringen av översvämningsrisker slås fast.

Laihianjoen tulvaryhmän 3. kokous pidetään **perjantaina 23.11. klo 9** (Vaasa, Pohjanmaan liitto), jossa päätetään alustavat tulvariskien hallinnan tavoitteet.

8. Avslutandet av mötet / Kokouksen päättäminen

Ordföranden avslutade mötet.

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

In fidem / Muistion vakuudeksi